

Paolo De Maina*

ORCID: 0000-0003-3632-494X

Rzym, Włochy

Wyobraźnia socjologiczna i promocja społeczna: kategoria „działania agapiczne”, Salerno (Włochy), 7–8 czerwca 2018 r.

7 i 8 czerwca 2018 r. we Włoszech odbył się Kongres nt. „Wyobraźnia socjologiczna i promocja społeczna: kategoria «działania agapiczne». Zrozumieć zmiany i wyobrazić sobie nową przyszłość”.

Kongres, promowany przez Sieć Badawczą Social-One (Research Network Social-One) oraz Uniwersytet Salerno (Università degli Studi di Salerno), z partnerskim wsparciem 12 uniwersytetów i instytucji badawczych w świecie, miał za zadanie podsumować dyskusję nad kategorią *agape*, a zarazem uaktywnić badania nad nią, co od wielu lat czyni Social-One.

Sieć Badawcza „Social-One – nauki społeczne w dialogu” została zainicjowana we Włoszech w 1999 r. Tworzy ją międzynarodowa grupa socjologów i naukowców badających działania służb społecznych, funkcjonująca od blisko 20 lat w tym środowisku. W odpowiedzi na pytanie o misję tej grupy można ją scharakteryzować następująco: poprzez narzędzia epistemologiczne, metodologiczne, teoretyczne i badawcze – typowe dla nauk spo-

---

* Paolo De Maina, doktor nauk społecznych, specjalista w zakresie programowania i zarządzania służbami społecznymi, członek Social-One, międzynarodowej wspólnoty naukowej socjologów i badaczy w zakresie służb społecznych, członek Międzynarodowego Centrum Interdyscyplinarnego Szkoła Abba, współpracuje z czasopismem *Città Nuova*. Adres: Via Piave, 15, 00046 Grottaferrata (Rm) – Italia; e-mail: p.demaina@libero.it.

łecznych, przyczyniać się do budowania świata coraz bardziej zjednoczonego. Oznacza to przede wszystkim uczynienie socjologii dyscypliną służącą społeczeństwu i zdolną do ukazywania zaangażowania ludzi zatrudnionych w działalności społecznej.

Inspiracją do powołania takiej grupy było bardzo istotne wydarzenie: w 1996 r. Chiara Lubich, kobieta, świecka katoliczka, założycielka Ruchu Focolari, otrzymuje nagrodę UNESCO za Wychowanie dla Pokoju¹ oraz tytuł doktora *honoris causa* w dziedzinie nauk społecznych na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w Polsce. Znacząca jest motywacja nadania tego tytułu:

w uznaniu zasług rozpoczęcia „rewolucji kopernikańskiej w naukach społecznych” poprzez promowanie swoim życiem i myślą dialogu w różnych dziedzinach na płaszczyźnie międzyreligijnej, międzykulturowej i społecznej jako kluczowego czynnika budowania i utrzymywania pokoju².

Jako socjolodzy i naukowcy badający działania służb społecznych, czujemy się wezwani i zmotywowani osobiście, aby podejmować refleksję socjologiczną i próbować udzielać odpowiedzi na wyzwania dzisiejszego pluralistycznego społeczeństwa. W 1999 r. utworzyliśmy zatem naszą grupę.

W kongresie w Salerno wzięło udział ponad 100 uczonych oraz pasjonatów zagadnień społecznych, pochodzących z trzech kontynentów. Uczestnicy dyskutowali, prezentowali różne propozycje oraz wymieniali się doświadczeniami w zakresie tzw. dobrych praktyk w odniesieniu do czterech głównych tematów: pluralizm i dialog, zaangażowanie wspólnotowe i kultura współdzielenia, współdziałanie oraz polityka społeczna. Wspólnym punktem odniesienia podczas tego spotkania było zainteresowanie nauk społecznych poszukiwaniem nowego „pluriwersalizmu” lub inaczej – „uniwersalizmu na wiele głosów”, w którym obok promowania praw człowieka są także rozpoznawane różnorodności kulturowe oraz zaangażowanie wspólnot lokalnych

---

¹ Chiara Lubich, „All’UNESCO nel conferimento del premio per l’educazione alla pace”, *Nuova Umanità* 108 (1996/6): 639–644. Tekst w języku polskim: Chiara Lubich, „Przemówienie wygłoszone w UNESCO 17 grudnia 1996 r. z okazji wręczenia Chiarze Lubich Nagrody za «Wychowanie dla Pokoju»”, w: Chiara Lubich, *Charyzmat jedności*, red. Michel Vandeleene (Kraków: Fundacja Mariapoli, Wydawnictwo M, 2007), 45–49.

² Por. Adam Biela, „Laudacja wygłoszona przez dziekana Wydziału Nauk Społecznych KUL”, 19 czerwca 1996, http://www.kul.pl/files/1351/tekst/Laudacja_Ch_Lubich.pdf [dostęp: 3.03.2019].

i wielu podmiotów społecznych w perspektywie dzielenia się, niezależności oraz uczestniczenia.

Około 70 naukowców odpowiedziało na zaproszenie do wygłoszenia referatu i przygotowanie artykułu do druku. Spośród licznych naukowców i badaczy uniwersyteckich jako prelegenci wystąpili m.in.: Gennaro Iorio i Raffaele Rauty z Uniwersytetu w Salerno, Paulo Henrique Martins z UFPE w Recife (Brazylia), Alberto Merler z Uniwersytetu w Sassari, Ortega Santo Pedro Jose z University of Santo Domingo, Eduarda Rocha i Yvana Fechine de Brito z UFPE w Recife, Mauro Magatti, Emanuela Mora i Michael Colasanto z Katolickiego Uniwersytetu Najświętszego Serca w Mediolanie, Izabela Wagner z Uniwersytetu Warszawskiego, William A. Calvo-Quiros z University of Michigan (USA), Anna Maria Campanini z Uniwersytetu Bicocca w Mediolanie, Luigi Gui z Uniwersytetu w Trieście, Marcelo Salas z USAL w Buenos Aires, Rudina Rama z University of Tirana (Albania), Silvia Cataldi z Uniwersytetu La Sapienza w Rzymie.

Gennaro Iorio, profesor na Uniwersytecie w Salerno, podkreślił we wprowadzeniu:

w naszych działaniach związanych z opracowaniem i zgłębianiem koncepcji miłości-*agape* mieliśmy możliwość współpracy z tak wybitnymi uczonymi jak: Axel Honneth Michael Burowoy, Luc Boltanski, Alain Caillé, Edgar Morin, Margaret Archer, Paulo Henrique Martins – by wspomnieć tylko nie-Włochów. Nawiązanie współpracy z tymi naukowcami otworzyło nowe możliwości pracy nad koncepcją definicji *agape* z perspektywy socjologicznej oraz efektywnego wyrażenia tej koncepcji na poziomie materialnym, heurystycznym i empirycznym. Dziś musimy rozpocząć nowy etap. Jest to ten moment, kiedy należy podjąć prace nad koncepcją *agape*, aby socjologia oraz nauki społeczne rzeczywiście służyły promocji społecznej. Pracujemy ze świadomością wykonywania pracy „nieaktualnej” jak mawiał Nietzsche, czyli krytycznego myślenia, które koliduje, zakłóca i przeszkadza powtarzającym się motywom i konwencjonalnemu sposobowi myślenia (1997).

Brazylijski socjolog Paulo Henrique Martins, profesor na Uniwersytecie Federalnym Pernambuco w Recife i prezes ALAS (Latynoamerykańskie Stowarzyszenie Socjologii) w swoim wystąpieniu powiedział m.in.:

Kluczowym tematem, który wyłania się z dyskusji na tym Kongresie, jest „dobro wspólne” stymulujące sztukę życia wspólnotowego oraz zasadę wspólnego człowieczeństwa. Można je rozważać w czterech następujących punktach:

wspólne człowieczeństwo, wspólnotowe uspołecznienie, indywidualizm oraz sprzeciw, nadzorowane ze szczególnym uwzględnieniem moralności, polityki, ekologii i uwarunkowań ekonomicznych [...]. Pozwala to zrozumieć, że istnieją praktyczne rozwiązania chaotycznego procesu globalnej kolonizacji i że wymaga to nowych praktyk o działaniu agapicznym. W tej perspektywie współprzeżywanie nie może przedstawiać się jako jednolity dyskurs, ale jako narracja do przełożenia na różne sytuacje inspirowane przez działanie serdeczne i solidarne oraz odpowiadające na różne antykolonialne urojenia społeczne i kulturowe.

Obok sesji plenarnych miały miejsce także sesje równoległe, które dały możliwość zaprezentowania różnych referatów oraz pogłębienia dyskusji związanej z tematem. Należy także podkreślić znaczenie otoczenia, w którym odbywał się Kongres – Uniwersytet Salerno znajduje się na terenie kampusu uniwersyteckiego, który oferuje funkcjonalne i szeroko dostępne przestrzenie, co umożliwiło autentyczną socjalizację we wszystkich momentach wydarzenia. Interesujące było także zwrócenie uwagi na konkretne doświadczenia, obok bowiem wyrażanych refleksji naukowych podczas Kongresu miało miejsce także społeczne *expo*, w którym około 20 różnych stowarzyszeń z Europy oraz Ameryki Łacińskiej zaprezentowało najlepsze praktyki w dziedzinie społecznej.

Publikacja pokongresowa zatytułowana *Sociological Imagination and Social Promotion*, pod redakcją naukową Paola Continiego i Marii Rosalby Demartis (ISBN 9788895697062) jest dostępna na stronie Social-One: <http://social-one.org/images/Atti/ATTI.pdf>.

*Tłumaczenie: Stanisław Grochmal,
Mariola Teresa Kozubek*